

Дата: 07.03.2023

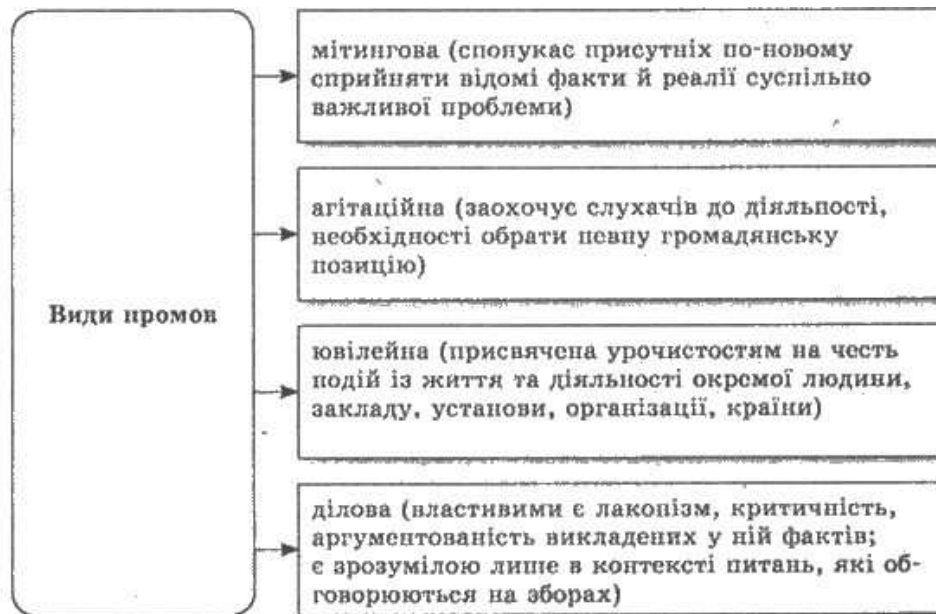
Урок № 28

Тема: Засоби мовного вираження промови

Мета: ознайомити учнів з промовою як жанром публічного виступу, її видами й етапами підготовки, вчити розуміти залежність мовленнєвої поведінки людини від сприйняття картини світу за допомогою мовних одиниць, удосконалювати вміння й навички аналізувати мовленнєву ситуацію, умови спілкування, поведінку учасників спілкування, володіти голосом, правильною артикуляцією, невербальними засобами з метою реалізації цілей спілкування й активізації уваги слухачів, правильно вибирати місце для виступу, відстань до слухачів; розвивати комунікативно-мовленнєві вміння, критичне мислення; виховувати у школярів за допомогою мовленнєво-комунікативного дидактичного матеріалу інтелігентність і порядність.

Матеріали до уроку: Залежно від змісту, призначення, форми чи способу виголошення публічний виступ поділяють на такі жанри, як промова, бесіда, доповідь, лекція, репортаж.

Промова — це публічний виступ, метою якого є висвітлення певної інформації та вплив на волю, почуття, розум слухачів логічною стрункістю тексту, емоційною насиченістю та аргументованістю мовця.

Промові як жанру публіцистичного стилю властиві такі ознаки:

- активне вживання суспільно-політичної, економічної, юридичної, культурно-освітньої лексики;
- наявність емоційно забарвлених слів, фігур, тропів, фразеологічних зворотів;
- використання окличних речень і риторичних запитань;
- широке використання речень із звертаннями, вставними та вставленими конструкціями;
- повтори;
- емоційний тон викладу.

Щоб ваш виступ був переконливим, його бажано побудувати за всіма правилами риторичної науки. Сьогодні в ораторській діяльності виділяють три основних етапи: докомунікативний, комунікативний і посткомунікативний.

Робота з таблицею

- Розгляньте таблицю, визначте зміст роботи на кожному етапі підготовки промови.

Докомунікативний	Комунікативний	Посткомунікативний
1. Визначення теми і мети виступу	Проголошення промови	Аналіз промови
2. Оцінювання аудиторії (віковий склад, освітній рівень, соціальний статус) й обстановки	Відповіді на запитання, ведення полеміки	
3. Добір матеріалу (виписки, цитати)		
4. Систематизація матеріалу (план, тези, тематичні слова), створення тексту (вибір мовних засобів)		
5. Репетиція (обмірковування стилю поведінки та зовнішнього вигляду)		

Робота з текстом

- Прочитайте. Підготуйте тези статті.

Готуючись до виступу, необхідно точно визначити тему і мету його, дібрати відповідний цікавий заголовок, дізнатися про склад, кількість, вік, фах слухачів, рівень їхньої обізнаності з темою. Тема має відповідати таким вимогам;

- бути цікавою для промовця і добре йому знайомою;
- відповідати віковим та професійним особливостям аудиторії, враховувати рівень освіченості слухачів;

- бути актуальною і корисною (матеріал має бути доступним для розуміння);
- містити проблемні, дискусійні питання.

У процесі вибору теми і визначення мети відомий ритор П. Сопер радить ораторам для контролю ставити перед собою такі запитання:

- Чи дійсно ця тема цікавить мене і може викликати у мене інтерес?
- Чи достатньо я знаю з цієї теми і чи можу заручитися достатніми даними?
- Чи зможу я укластися у відведений час?
- Якщо я хочу переконати, то чи впевнений щиро сам?
- Чи будуть відповідати моя тема і мета рівневі знань, інтересам і планам слухачів?

Мета, якої промовець хоче досягти, має бути чітко визначена: поінформувати, переконати, надихнути, закликати до дії; розважити аудиторію, розширити світогляд слухачів, зацікавити проблемою, захистити певну ідею, виховувати, спрямовуючи до життя за загальнолюдськими моральними принципами.

Добираючи заголовок виступу, слід подбати про те, щоб він був чітким, ясним, стислим, бажано без незнайомих або малознайомих іншомовних слів.

Після цього найголовніше — дібрати матеріал, що стосується обраної теми, осмислити його, вилучити зайве, впорядкувати, логічно вибудувати, виділивши композиційні частини, відшліфувати стиль, запам'ятати текст виступу і на завершення спочатку подумки, а потім і вголос проговорити, узгоджуючи з відведеним на виступ часом (За І. Томаном).

Питання для контролю:

1. Скласти пам'ятку «Як підготувати промову».
2. Користуючись сучасними інформаційними джерелами (словниками, довідниками, енциклопедіями, інтернет), підготувати реферат або мультимедійну презентацію про види ораторського мистецтва за метою висловлювання.

**Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту
y.levchuk2976@gmail.com**

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.